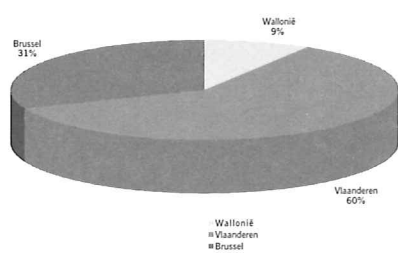


lijke vereiste om überhaupt over kunst te kunnen spreken. Het statuut van de kunstenaar eindigt met andere woorden aan de grenzen van het professioneel distributiesysteem. Het is daarenboven de enige manier waarop de kunstenaar zijn noodzakelijke publiek of bekendheid kan verwerven.

Sommige kunstencentra gingen de internationale markt bespelen. Een mooi voorbeeld hiervan is het kunstenaarscollectief Schaamte, waar onder andere De Keersmaecker deel van uitmaakte. Hugo De Greef leidde in het begin van de jaren '80 zowel Schaamte als het internationaal theaterfestival Kaaitheater. Binnen het festival werden geregeld Schaamteproducties geplaatst, waardoor ze in contact kwamen met de internationale markt. Ook het dansfestival Klapstuk plaatste voorstellingen van Jan Fabre en Anne Teresa De Keersmaecker naast die van erkende choreografen als Merce Cunningham, Dana Reitz en Suzanne Linke. Hierdoor deelde het jonge Vlaamse talent in het aura van artistieke halfgoden. Organisaties als Kaaitheater en Klapstuk, maar ook andere kunstencentra, functioneerden op die manier als een cultureel bankier voor verschillende jonge danskunstenaars. Ze werden onmiddellijk binnen een internationale context geplaatst. Wanneer één Vlaams gezelschap dan succes kreeg op de buitenlandse markt, trok het al gauw een spoor voor anderen. Zo was bijvoorbeeld de internationale doorbraak van het Schaamtegezelschap Radeis een belangrijke baanbreker voor Rosas. De organisatie van Hugo De Greef werkte daarbij als *aurabesmetter* of *geleider van symbolisch krediet* van de ene kunstenaar naar de andere.

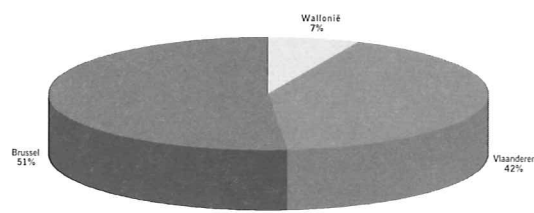
Choreografen die moeilijk doorgroeien tot de internationale markt, hebben dus weinig overlevingskansen in België. Terwijl het aanbod van gesubsidieerde choreografen in Vlaanderen, maar ook in Wallonië, de jongste vijftien jaar sterk is toegenomen, is hun afzetmarkt binnen dezelfde geografische ruimte daarentegen beperkt gebleven. Ook de ontwikkeling van een alternatief distributiesysteem (de kunstencentra en dansorganisaties) heeft geen voldoende afname kunnen verzekeren. Het is dan ook op dit gebied dat een toekomstig dansbeleid zich zal moeten oriënteren. De Performing Arts Research and Training Studio's (P.A.R.T.S.) zouden wel eens aan de basis kunnen liggen van een nieuwe dansboom binnen onze contreien. Wie zal al die dansende lichamen een podium bieden? Een cultureel akkoord met onze zui-derburen kan bijvoorbeeld al een stap in de goede richting zijn. Zeer weinig in Vlaanderen werkende choreografen steken de taalgrens over. Dat geldt zelfs voor de internationaal erkenden onder hen. Zo speelden *Damaged Goods*

GRAFIEK 10. *Ultima Vez*, regionale spreiding in België, 1987-1995



Bron: speellijsten *Ultima Vez*

GRAFIEK 11. *Rosas*, regionale spreiding in België, 1980-1995



Bron: speellijsten *Rosas*

en *Troubleyn* nog nooit in Wallonië.⁷ *Les Ballets C. de la B.* was er tussen 1988 en 1995 twee keer te zien. *Rosas* en *Ultima Vez* speelden iets meer in het Waals Gewest (grafiek 10 en 11).

Het is meer dan waarschijnlijk dat het totale dansbudget van de Vlaamse Gemeenschap de komende jaren niet substantieel zal verhogen. De 'inhaalbeweging' is gebeurd. Ondanks dit manoeuvre blijven de verhoudingen tussen klassiek en hedendaags zwaar vertekend. Met een aardig lessenpakket klassieke dans binnen P.A.R.T.S. en verschillende Vlaamse choreografen die niet meer vies zijn van een balletidoom, wordt de artistieke kloof steeds meer overbrugd. Het is nu aan het politieke kamp om de institutionele kloof te dichten.

(Deze tekst verscheen ongeveer in dezelfde vorm in *Kunst Gids Vlaanderen*. Het aangereikte cijfermateriaal werd verzameld in het kader van een dansonderzoek dat de auteur samen met Rudi Laermans in het najaar in boekvorm zal presenteren.)

Bibliografie:

- Baeten E. en Marcoen C. (1995) *De dingen op tafel*. Vlaams Theater Instituut, Brussel.
- Bauwens D. (1992) *Huizen van kommer en kunst. De groei en werking van de kunstencentra*. Vlaams Theater Instituut, Brussel.
- Becker H.S. (1982) *Art Worlds*. University of California Press.
- De Kepper M. red. (1993) *Kulturele centra op zoek naar een profiel*. Fevecc, Brussel.
- De Vuyst H. (1990) *Een lege plek om te blijven. Politici, wat is er van de kunstencentra?* In: *Etcetera*, Jg. 8, Nr. 31, 2-4.
- Van Imschoot M. (1995) *Hoge bomen, struikgewas en onkruid. Dansbeleid in Vlaanderen*. In: *Etcetera*, Jg. 13, nr. 49, 28-29.
- Van Imschoot M. (1996) *Een salon van weige-*

raars. Over het uitblijven van een dansbeleid.

In: *Etcetera*, Jg. 14, nr. 58, 36-39.

Van Kerkhoven M. (1986) *Geld, Kunst en Beleid in Vlaanderen*. In: *Etcetera*, Jg. 4, 2-3.

Verstockt K. (1986) *Korte geschiedenis van de Belgische dans*. In: *Notes*, Nr. 4.

Voetnoten

1. Het Ballet van de XXste eeuw was als huisgezelschap van de Muntshouwborg namelijk een nationale aangelegenheid.
2. Van Rompay T. (1983) Nieuw theaterlandschap. Frisse wind waait aan. De grote zorgen van het 'kleine circuit'. In: *Etcetera*, Jg. 1, nr. 2.
3. Uytterhoeven M. (1985) *Back in town, after the country*. Onderzoek in opdracht van de Bond van Vormings- en Ontwikkelingsorganisaties.
4. Bauwens D. (1992) *Huizen van kommer en kunst. De groei en werking van de kunstencentra*. Nota in opdracht van het Theaterfestival 92.
5. De volgende artiesten of gezelschappen konden we terugvinden in de boekhouding van de Administratie Cultuur (de vroegere Administratie Kunst): het KBVV, *Rosas* (Anne Teresa De Keersmaecker), Bizzard Edegem, Jeugd en Dans (Jeanne Brabants), Busentrwa, Hyena (Marc Vanrunxt), *Troubleyn* (Jan Fabre), *Ultima Vez* (Wim Vandekeybus), Gönzöl (Rosette de Herdt), Isso Ikka (Majella Opdenacker), Ballet Olivia Geerolf, Catherine Massin, Air de C. (Ria de Corte), Cie. Aimé de Lignière, *Les Ballets C. de la B.* (o.m. Alain Platel, Hans van den Broek en Christine De Smet), *Aquilon* (Karin Vyncke), Soil, Emuda, *Kraplac Puur* (Eric Raevs), Oeral (Veerle Baekelants), Roxane Huilmand, Free Art Dance Company, Hoste-Sabbattini Pantomimetheater, *Contre-Coeur* (Bert Van Gorp), *Leporello* (Dirk Opstaele), *Coup Contrecoup*, Yurgen Schoora, *Azuur* (Alexander Baervoets) en *Damaged Goods* (Meg Stuart).
6. Zie hiervoor: 13, nr. 49, 28-29. 14, nr. 58, 36-39.
7. Dit werd nagegaan voor de periode 1980-1995.